СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 85. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 13 квітня 1933. VOL. XLI. No. 85. Jersey City, N. J., Thursday, April 13, 1933. THREE CENTS.

ШО ВЗИВАЄ АМЕРИКУ ВРАТУВАТИ ЦИВІЛІЗАЦІЮ

НЮ ЙОРК. — Злучені Держави відвідав перший раз у своїм життю Джордж Бернард Шо, анґлійський славний письменник, з походження Ірляндець, відомий зі своїх злобних заміток про Америку. Кажуть, що ні одна людина в світі не ганьбила Америки до цеї міри, як це робить Шов від довгого ряду літ.

Шо вступив до Ню Йорку тільки на один день, вертаючись на кораблі „Емпрес оф Бритен" з подорожі довкола світа назад до Лондону.

В тім короткім часі виголосив у вівторок вечером у „Метрополітен Опера Гавз" промову на тему „Майбутнє політичних наук в Америці". Цей виступ Шова зааранжовано заходами „Академі оф Політікал Саєнс". Промову передано теж через радіо.

Галя була виповнена самими запрошеними гістьми. Шо сидів на плятформі між двома банкирами, а то Джексоном Рінолдсом, президентом „Фирст Нешенел Бенк оф ди Сити оф Ню Йорк", і Томасом Лемонтом, спільником Морґана. Та це не перешкодило Шовови громити банкирів і взивати до націоналізації банків в Америці.

У головній частині своєї бесіди Шо підкреслив, що прийшов час, коли Злучені Держави повинні взяти в свої руки провід світа, щоб уратувати людську цивілізацію. Але того не буде можна осягнути, поки, не зміниться застарілої американської конституції. Шо висловився дуже добре про президента Рузвелта, але заявив, що й він нічого не вдіє, коли конституція й конґрес звязуватимуть йому руки. При кінці свого правління, по 4 роках змагань, Рузвелт буде таким самим невдачником як і Гувер, хіба що змінимо конституцію та зломимо силу фінансових магнатів. Ті останні, говорив Шо, заведуть Америку до гробу. І тому треба, щоби в Америці виробився модерний тип Американця, котрий був би 100-процентовим політиком, а цей уратує Америку й цілий світ.

НІМЕЦЬКИЙ КОНСУЛЬ УСТУПИВ.

НЮ ЙОРК. — Під натиском диктаторської влади Гітлера зрезиґнував д-р Павль Шварц з уряду німецького генерального консуля в Ню Йорку. Шварц є демократом і републиканцем. З Гітлером не годиться. Але заповідає, що Гітлер ще довго вдержиться при владі.

Уступивший консуль не хоче вертатись до Німеччини. Каже, що повернеться до консулярної служби, як прийде до зміни влади в Німеччині.

ВАЖНА ЗМІНА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт приняв резиґнацію Юджина Меера, ґовернора „Федерал Різерв Борд". Обидві партії були в останніх роках незадоволені з діяльности Меера. Покищо не знати, хто обійме цей важний уряд.

ХОЧЕ МАТИ ВІЛЬНУ РУКУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт хоче мати вільну руку в переговорах з представниками держав, котрі прибудуть до Вашинґтону для виміни думок у справах міжнародньої економічної конференції й роззброєння. Він теж домагається від конґресу повновластей, щоби мати певний авторитет і бути певним, що те, до чого він договориться з представниками чужих держав, буде потім приняте конґресом. Головно йде тут про цла й воєнні довги.

ЗА 10-ПРОЦЕНТОВЕ ВИНО.

ВАШИНҐТОН. — „Вейс енд Мінс Комітї" застановляється над законопроектом посла Лі, демократа з Каліфорнії, в справі допущення 10-процентового вина.

ЗА 2-ЦЕНТОВІ ПОЧТОВІ ОПЛАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд плянує знизити почтову оплату на місцеві листи з 3 центів на 2. Це відноситься до листового обороту на місцях.

2.7-ПРОЦЕНТОВЕ ПИВО.

НЮ ЙОРК. — Хеміки ствердили, що пиво, яке є тепер в обороті, має всього 2.7% алькоголю. Дійсне добре пиво буде десь при кінці травня.

НЕМА НАДІЇ НА ПИВО З ЕВРОПИ.

ГОБОКЕН (Ню Джерзи). — З Голяндії надійшло старокраєве пиво, за яке цловий уряд домагається оплати в сумі $5 за бочку. Крім того треба буде оплатити ще державний податок в сумі $1 за гальон.

Якщо ті оплати не будуть зменшені, то ціна на чужинецьке пиво буде така висока, що його не виплатиться спроваджувати, бо не буде на нього збуту.

ЗБИРАЮТЬ ГРОШІ НА ОБОРОНУ МУРИНІВ.

НЮ ЙОРК.—Оборону Муринів, котрих поставлено перед суд у Дікейтор за знасилування білих жінок, уважають тутешні Мурини національною муринською справою і рішили збирати на цю ціль фонди по цілій Америці.

ЦІКАВА НОВА РОЛЯ ПРОВІДНИКА БЕЗРОБІТНИХ.

В Саскатуні арештовано 24 березня Давида Колісона, який до цього часу був завсіди одним з перших провідників безробітних, що приходили з домаганнями до міської ради. Обвинувачено його, що він був одним з двох розбишак, які зі зброєю в руках напали на одного кравця та втекли зі звоєм сукна.

Його здогадного спільника не арештовано ще, однакож поліція має докладний опис і сподівається дістати його кождої хвилі. Колісон, кажуть, не домагався грошей, але послугувався револьвером підчас нападу.

СКАНДАЛ ЗІ СПЕДИТОРСЬКОЮ ФІРМОЮ ШЕНКЕР.

Недавно відкрила австрійська поліція, що фірма Шенкер, яка й у Львові має свою філію, транспортує до Австрії комуністичну бібулу з Берліна. У відповідь на те розвела фірма слідство і пустила до преси відповідне спростування, а, як подають інші джерела, до своїх філій вислала письмо, щоб не приймати комуністичних і соціялістичних транспортів з огляду на теперішнє політичне положення в Німеччині. Дехто розуміє це письмо так, що фірма лише тепер не хоче таких транспортів, але як прийде нагода, то візьметься за них знову.

СЕКТА „КРІВАВОГО МІСЯЦЯ".

З Вильна повідомляють, що в селі Лукші Великі поліція викрила в домі Яна Калушина сходини секти „кріравого місяця". Калушин походить з Минщини, де радянська влада зліквідувала його секту. Прибувши до Польщі, заложив її в селі Лукшах. Збудував якусь потвору і в її пащу вливав молоко та давав іншу поживу. Мужчини і жінки танцювали довкола потвори й виправляли орґії. Селяни, зґіршені тими поганськими практиками, повідомили поліцію, яка арештувала 5 жінок і 6 мужчин.

ЗБРОЙНИЙ НАПАД.

В селі Великі Сади, дубенської волости, селянин Панас Сацюк, збуджений вночі лаянням пса, вийшов на подвіря, де побачив двох невідомих людей. Тоді один з незнайомих вистрілив до Сацюка, ранячи його в околиці серця, після чого втікли. Сацюка в тяжкому стані перевезено до шпиталю на Панталії, де по кількох днях він пізнав підозрілих і затриманих як справців того нападу, Олексу Вишинського й Андрія Павличука, особливо останнього. Як твердить, до нього стріляв Павличук. Арештованим загрожує наглий суд.

КОНЧЕ ПІД ОПІКУ „ФІЗИЧНЕГО ВИХОВАНЯ".

Громадяни села Селища (коло Галича) хотіли заснувати „Сокіл". Та воєвідський уряд у Станиславові звернув статут незатвердженим, бо вимагає посвідки, що гніздо піддається під опіку „фізичного виховання" — слідами „Лугу".

ТАЙНА ФАБРИКА ПАПІРОСІВ.

Акцизні власти викрили в Ковлі в домі Феля тайну фабрику папіросів. Тютюн і гутки сконфісковано, фабрику зліквідовано.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО І КООПЕРАТИВНИЙ РУХ.

„Кооперейтив Нюс", один з офіціяльних кооперативних часописів Анґлії, подає (дня 18 лютого) широку вістку про приняття Кооперативної Комісії при „Союзі Українок" (у Львові) до Міжнародньої Кооперативної Ґільди. Вістку ту подала міс Енфілд. В цьому повідомленню подана також програма Кооперативної Комісії та звіт про ту працю, яку вона веде в ціли поширення кооперативної ідеї між українським жіноцтвом.

ЛІКВІДАЦІЯ БАНДИ.

По дорозі з Ковля до села Колодяжна довший час скривалася банда, яка нападала на переїжджаючих (переважно Жидів) і грабувала. Вкінці поліція цю банду зліквідувала. Кількох учасників в саме: Миколу Силюка, Ігора Войдюка, Степана Турчина, Василя й Степана Савчуків і Федося Трохимлюка, молодих парубків, арештовано.

БОРОТЬБА З ЛЬОКАЛЬНИМ НАЦІОНАЛІЗМОМ.

Московська „Правда" принесла передовицю про оживлення протиреволюційних націоналістичних елементів на Україні, Білоруси і середущій Азії, які, діставшися з комуністичної партії до адміністраційного апарату, всякими способами, як школа, література і театр, пропаґують саботаж радянського ладу. „Правда" атакує гостро кількох членів адміністраційної влади на Україні, які домагались українізації деяких районів поза границями Радянської України, що улекшило розкладову роботу кулацьких елементів. Большевицький орган заповідає боротьбу з льокальним націоналізмом як аґентурою „міжнародніх імперіялістів і інтервенціоналістів".

УБИВСТВО НА КОВЕЛЬЩИНІ.

Селяни Максим Смидюк з села Воля і Павло Лукашик з села Заріча, ковельського повіту, верталися з ярмарку, з села Буциня. По дорозі напали на них бандити й ограбували, забравши 210 зол., а коли нападені хотіли йти в дальшу дорогу, напасники почали стріляти з рушниці і положили обох селян трупом на місці. Убитих знайшли другого дня в лісі при дорозі між селами Грабово і Заріче, несухозької волости. На їх тілі є сліди ран стрільних і від ножа. Обидва замордовані — дуже бідні селяни.

За вбивниками ведеться погоня.

В останніх часах на Ковельщині всякі злочини взагалі збільшились. Напади, крадіжі і вбивства, яких виновників здебільша не викрито, на порядку дня.

ПАНАХИДА ПО Т. ШЕВЧЕНКУ В КРЕМЯНЦІ.

Дня 12. березня ц. р. в православному соборі в Кремянці урочисто відправлено панахиду в день 72 роковин смерти Шевченка. Церква була виповна по береги. Гарне вражіння робила на присутніх Служба Божа в українській мові і гарний спів соборного хору. Громадянство тримало свічки, обвинені чорною крепою з червоною калиною.

ЖИДИ ВТІКАЮТЬ З НІМЕЧЧИНИ.

І до Румунії поприїздило вже багато Жидів, що досі жили в Німеччині. В Чернівцях повиставлювано по виставових вікнах фотографії тих жидівських утікачів з Німеччини. З цього в черновецькій пресі зробився великий галас, щось то мовляв, як переслідують наших жидівських братів у Німеччині. А про те й не кажуть вони, що серед Жидів гасло „свій до свого" найбільше розвинене. У цім Жиди не знають ваги. Не лише свої все йдуть до своїх, але й не-Жидів заваблюють вони всіми способами до своїх. — („Час").

РЕКОРДОВА САМОГУБНИЦЯ.

Югославські часописи пишуть про цікаву самогубницю, 67-літню жінку, яка кілька днів тому кинулася до криниці в свойому селі й убилася на місці. Та 67-літня жінка була рекордовою самогубницею. Чотири рази вона перетяла була собі жили, але й чотири рази її відратували. Три рази вішалась, але тричі її відтяли. Раз кинулася під колеса поїзду, але машиніст в останній хвилині зупинив поїзд. Перед чотирма роками кинулась у хвилі ріки, але якийсь робітник, що припадково йшов берегом ріки, виратував її. Врешті останнім разом „пощастилось" їй відобрати собі життя.

БЕЗРОБІТТЯ.

„Роботнік" обчислює безробітних у Польщі і приходить до таких висновків: „Так одержуємо при кінці 1932 р. число безробітних робітників великого промислу, яке виносить 440 тисяч, це є менше більше 40% загалу тих робітників".

Важче є обчислити безробітних у дрібнім промислі і в рільництві. „Роботнік" оцінює їх на 600,000, це є по 300,000 на кожну групу. Крім цього подає число безробітних умових працівників на 100,000.

„В цей спосіб — кінчить „Роботнік" — справжнє число безробітних у Польщі при кінці останнього року виносило не 220,000, як це оголошував П. У. П. П., але менше-більше 1 міліон 150 тисяч (без родин)".

ПОПУЛЯРНІСТЬ МАСАРИКА.

Президент Чехословаччини Масарик дістає на свої уродини що року безліч дарунків від своїх громадян, головно від селян. І це переважно річи прості, часто мистецькі, а ще частіше призначені до щоденного вжитку. Цього року громадяни одного моравського села присылали 83 білих курок і в листі написали, „щоби ті курки ще довго несли президентові свіжі яйця". Один хлопець дістав свого часу від президента скрипку. Тепер прийшов до Праги, щоби показати, як багато вже навчився. Ті дарунки свідчать про велику популярність Масарика у своїй державі.

ТУРЕЧЧИНА БУДУЄ ВОЄННУ ПРИСТАНЬ.

Турецький уряд предложив Національній Раді в Анґорі законопроект про будову пристані та варстатів поправи для воєнних кораблів у Гельдшек. Згідно з законопроектом міністерство війни може для розбудови модерної пристані видати до 4 міліони турецьких фунтів.

ПОЧАВСЯ СУД НАД АНҐЛІЙСЬКИМИ ІНЖИНІРАМИ

АНҐЛІЯ ГОТОВА ПЕРЕВЕСТИ ЗАБОРОНУ ВСЯКОГО ІМПОРТУ З РАДЯНЩИНИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В Москві почався судовий процес над анґлійськими інжинірами фірми Метрополітен-Вікерс, яких радянська влада обвинувачує в шкідництві, саботажі, підкупстві та в екомічному шпигунстві. Радянські ґазети обіцюють, що на процесі виявиться багато сензаційного матеріялу, який буде цілком несподіваний для анґлійського уряду.

Тимчасом палата послів і лордів уже приняли закон, яким дається право анґлійському урядови в кождій хвилині перервати торговельні й дипломатичні зносини з Радянщиною та заборонити всякий довіз з Росії до Анґлії. Анґлійський уряд використає це право тоді, коли виявиться, що анґлійські інжинірі не будуть мати безпристрасного суду в Москві.

Знавці большевицьких судів та настроїв в Анґлії кажуть, що повний розрив Анґлії з Радянщиною неминучий.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ З ГАЛИЧИНИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — На Україні від кількох місяців ведеться переслідування студентів Українців, які приїхали з Галичини на студії в ріжних високих школах у радянській Україні. Чека переслідує навіть студентів Українців комуністів. Кревні студентів, які леґально виїхали на студії до Харкова, Одеси, Київа та до інших міст України, маючи відповідні пашпорти й візи радянської влади, не дістають уже довший час ніяких вісток. Листи до тих студентів вертаються назад, з нечиткими написами про причини їх недоручення.

З Одеси надійшла певна вістка, що там помер 10 березня в тюрмі одеського чека студент медицини Західний, син відомого адвоката д-ра Михайла Західного з Бережан. Переслідування студентів Галичан є лиш одною сторінкою нагінки московської радянської влади на свідомих Українців взагалі, а зокрема на Галичан.

КИТАЙЦІ ТІКАЮТЬ У ПЕРЕПОЛОСІ ПЕРЕД ЯПОНЦЯМИ.

ТОКІО (Японія). — Повітрова розвідка доносить, що китайські війська в паніці тікають перед наступом японських відділів, які стараються відігнати якнайбільше від кордону Манджурії китайську армію. Японці покищо не виявляють наміру захопити Пекін, або Тяндзін.

КИТАЙЦІ СПОДІВАЮТЬСЯ ВІЙНИ МІЖ ЯПОНІЄЮ ТА РОСІЄЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Китайські політики з великим зацікавленням слідять за розвитком конфлікту між урядом Манджурії та радянською Москвою зприводу Східньо-Китайської залізниці. Цю спільну китайсько-російську залізницю тепер уряд Манджурії цілковито захопив у свої руки й перервав її комунікацію з радянською територією. Москва проти цього рішучо протестує, але покищо старається полагодити справу мирно.

Китайські політики думають, що Манджурія під натиском Японії не вступиться зі свого наміру остаточно забрати цю залізницю в свої руки, а тому Росії доведеться воювати, щоб оборонити свої права. Теперішній наступ Японців на північний Китай є також підготовкою до можливої війни з большевиками, бо він дає в руки Японців сітку китайських залізниць, які потрібні для підвозу японського війська та боєвих припасів з морських портів до Манджурії.

ЕКЕНЕР ПРО ЗАГИБЕЛЬ „АКРОНА".

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — Знаменитий будівничий цепелінів та їх командант, д-р Гуго Екенер, заявив, що причиною загибелі „Акрона" він уважає невдалу конструкцію цього повітроплава. Комори в середині повітроплава, де приміщувано літаки, завжди викликали в Екенера сумнів щодо міцности цілого повітроплава. Воно значно ослаблювало вязи повітроплава саме посередині його довжини й не мало потрібної міцности, щоб у велику бурю забезпечити корабель від розлому на двоє.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОГО ПОТРІЙНОГО СОЮЗА В ЕВРОПІ.

РИМ (Італія). — Тепер тут ідуть дуже важні наради між Мусолінієм, віцеканцлером Німеччини фон Папеном та канцлером Австрії, Дольфусом. З поінформованих джерел кажуть, що тепер між ними йдуть розмови про створення потрійного союза цих держав, який буде направлений проти Франції та малої антанти.

Припускають ще й те, що Мусоліні тепер лише хоче шахувати Францію погрозою такого союза, щоби Франція згодилася на його попередній плян почвірного союза держав Европи та на ревізію мирових договорів. У всякому разі теперішні наради в Римі можуть мати далеко йдучі наслідки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИ ВІДОКРЕМЛЕННЯ

Нова адміністрація взялася розвязувати ще одну важну проблєму: зближення Злучених Держав до світа. Це важна заява, коли секретар стейту твердить, що те, що ми тепер переживаємо під економічним оглядом, є наслідком 12-літньої републиканської ізоляційної політики.

Републиканська партія має у своїй програмі цлову політику, яка намагається охороняти американський промисл перед чужинецькою конкуренцією при помочі високого цла. Ота політика довела до того, що всі інші держави пішли слідом за Америкою. В той спосіб Америка започаткувала небувалу в історії цлову війну, яка довела знову до того, що американський експорт зменшився в останніх 4 роках на половину і довів до зубожіння самої Америки. А позатим ті цла викликали по інших краях ненависть до Америки. Сталося це головно тому, що Америка наставала на сплату воєнних довгів у ґотівці за товари, які держави-довжники закупили в Америці, не допускаючи заразом при допомозі високого цла чужинецьких товарів до Америки.

Нова адміністрація хоче зробити тому всьому кінець і прийти зі світом до якогось порозуміння в економічних справах. Отсе є причиною, чому президент Рузвелт запрошує до себе представників ріжних держав. А як він улекшує ті наради, видно найкраще по тім, що вже тепер користає зі свого права й заряджує ріжні тарифові полекші. Америка розпочала тарифову війну і, як бачимо, береться її тепер ліквідувати. І то в першу чергу в своїм власнім інтересі.

Та Америка не обмежиться тільки до економічних справ. Вона буде мусіла встрягти і в політичні міжнародні справи. Це вже буде при нарадах у справі міжнародного роззброєння. Вона буде мусіла згодом сказати своє слово і в справі ревізії Верзайського договору. На всіх рішеннях, звязаних з тим договором, видніє імя Злучених Держав як спільника аліянтів.

Отсей договір є теж й на перешкоді економічної відбудови Европи. Отже Америка буде змушена і тут сказати своє слово. Значить, треба надіятися зміни в американській політиці. А та зміна буде цілком певно обіймати і такі питання, які особливо важні для нас, Українців.

Д-р Остап Грицай.

БЄРНЗОН І УКРАЇНЦІ

Дня 8 грудня м. р. святкував увесь культурний світ століття уродин великого норвезького письменника, **Бернстієрне Бєрнзона,** одного з найбільших поетів, про яких знає всесвітня література, а з тим і одного з репрезентативних представників духової культури XIX століття узагалі. Та щоб оцінити гідно всі оті архитвори, що ними Бєрнзон збогатив скарб усесвітньої культури як поет, оповідач, повістяр, драматурґ, фільософ та політичний діяч, на це треба б більшої праці, а принайменше цілого ряду таких статтей, як оця. Тимто я покищо хочу отут згадати вдячним споминoм тільки про такий ґрізок усесторонньої діяльности Бєрнзона, яким були його колишні виступи в обороні прав поневоленого українського народу. Виступи, які стрінулись тоді із скаженою лютю як царсько-московських катів України, так — і головно — банди ляцьких злодіїв у Галичині. Ляхиж уже в тих часах завдяки політиці розбишацької насили тай безпримірно безсоромній нахабности зуміли за нетямучого цісаря Франца Йосифа І. дійти в Галичині до рішаючої співучасти у владі. З особливим же обуренням накидувався тоді на великодушного Норвежця ляцький музика Падеревський. Але не можна притім не згадати й про те, що до нападів Ляхів на Бєрнзона причинилася немало ще й ось яка обставина. В 1888 р. світової слави данський письменник, а саме літературний критик **Ґеорґ Брандес,** проголосив інформативний твір про Польщу, в якому — хоч сам світла і вольнодумна людина — звеличав Поляків так, що ляцькі хвої могли бути горді на той твір і зараз використати його для пропаґанди ляцької справи в Европі. Правда — пан Брандес, побував собі підчас своєї гостини в Галичині виключно на прийомах у польських поміщиків та на їх бенкетах з кервавиці українського селянина та української землі. Отже й міг бачити з властивих відносин в тодішній Галичині саме тільки, скільки нпр. з нинішньої Росії зміг побачити в Москві наївний Бернард Шов, засліплений гостинами в большевицьких опришків. Але Брандес дивився на Ляхів з точки погляду ідеаліста, якому страшенно заімпонували колишні польські повстання, а позатим чемні фрази польських панів після смачного обіду та при добрім вині, задля чого й усі ляцькі наклепи на нас були йому згодом міродатніші, ніж дійсність справжніх відносин. А такий твір про Польщу як його, мусів бутних Ляхів роззухвалювати неабияк, особливож тоді, коли їм з другої сторони доводилось почути зовсім щось інше, ніж славословія Брандеса і його однодумців.

Так передовсім зі сторони Бєрнзона, „велита Півночі", як його називаю, й світлоносця культури, в порівнанню з яким навіть такі славні письменники як Брандес уступали дещо на другий шлях, коли доводилось ставати з ним на прю.

А Бєрнзон ставав в обороні Українців не тільки один раз.

Уперше згадаймо тут його виступ в **1904 р.,** коли то Бєрнзон відповів на запрошення до співучасти в анкеті по питанню заборони української мови в Росії 1876 р. відомим указом Валуєва. Ту анкету влаштувала тоді редакція нашого півмісячника у Відні в німецькій мові, **„Рутеніше Реві",** що почав там виходити в 1903 р. під проводом талановитого українського публіциста **Романа Сембратовича.** Відповідь Бєрнзона поміщена в ч. 13., як першім числі за червень згаданого року, і звучить у перекладі на нашу мову так:

„Російський міністер внутрішніх справ Плєве (вбитий тогож року в Петербурзі, дня 28 липня. — О. Г.) це без сумніву найдужчий репрезентант московської брехні та московського гнету в наших часах. Він же недавно висловив думку, що Західня Европа не турбується Українцями та що тому й нема ніякої потреби зважати на українські скарги. Ні, я хочу станути по стороні тих, що піднимають проти того протест. Так — усі ті, що йдуть за мною, уважають, без огляду на те, до якого народу вони належать, наступ російського правління на Українців рішучо **найбезумнішим з усього,** про що чували ми досі в околі духового життя. Цеж просто глупота, коли російська влада намагається 24 міліонам Українців у межах російської держави (по тодішній статистиці. — О. Г.) зрабувати їх мову, забороняючи їм друкувати українську книжку або ґазету, та спроваджувати собі українські книжки бо часописи з інших країн. Таксамо страшною є, на думку всіх розумних чоловіків жінок у кожної цивілізованої нації, намагання російського уряду забороннювати підчас роковинного свята в честь великого українського поета — промови в українській мові. А що позатим культурні люди думають собі про те, цього мабуть і казати не треба".

Переглядаючиж дальші річники згаданого журналу, вже з часу, де він змінив первісну, тільки з огляду на Австрію дібрану назву на далеко правильніше **„Украініше Рундшав",** знаходимо в **1906 р.,** а саме в ч. 11, за листопад, переклад Бєрнзонової статті про нас п. н. **„Українці".** Її перекладено за дозволом автора з французького ориґіналу, що його помістив був Бєрнзон у париськім тижневику **„Ле Курієр Еропеан",** між співробітниками якого ми стрічаємо першорядні імена тодішньої письменницької Европи. Ота Бєрнзонова стаття тут в перекладі така:

„Ще й сьогодні жиє в Европі більш ніж 30-міліоновий нарід (по тодішній статистиці. О. Г.), що йому під покришкою державної конечности рабується мову й національність, не кажучи вже про всі інші способи його гноблення й знасилування. Двацять вісім міліонів тих людей належать до Росії, чотири міліони до Австрії (знову по передвоєнній статистиці. О. Г.). І ось вам тут з усіх горесних доказів на недосконалість нашої християнської релігії та нашої цивілізації доказ без сумніву найстрашніший! А саме віра в те, що по наказу того чи іншого суверенного володаря вільно державі при допомозі слухняного війська йти до своєї цілі хочби й по трупі стоптаної індивідуальности якогось народу. Треба просто думати, що всі ті, які вже позбулися віри в того жорстокого ідола, всетаки переконані в тому, що така віра — конечна для інших. Бо інакше ви їх становища не вияснете собі ніяк. Я питаюсь ось: деж то тепер християни Росії та Польщі? Таж вони творять громаду, ніби обєднану почуттям справедливости та милосердя. А наші апостоли мира, — ті, що то зі своїми проповідями мандрують від бенкету до бенкету, невжеж не почувають вони сліз та страждань міліонів отих гноблених істот? Цеж найперша засада мира, що її тут нарушується: **освячене віками право індивідуальности народу.** І чомуж не заступається тепер за нього наука словом своїх, найбільш до того покликаних репрезентантів? Або філянтропія устами своїх представників? Так. Чомуж то не проголошують вони нам, що це сором, унаслідженний нами по найтемніших епохах людської історії, та що нікому ніколи не принесе воно користи мучити душу якогось народу й упокорювати її, а навпаки — погуба буде від того всім. І хто з нас усилі збагнути всі можливости, заховані в індивідуальности якогось народу? І невже могутнішою стане Росія від того, коли буде виснажуватись в даремних зусиллях здушити 28-міліонову націю, замісць щоб користуватись свобідним розвитком такого великого народу? Аджеж з усіх народів Росії під теперішню пору саме в Українців є найбільше справжнього революційного духа. А цей дух бунту в них такий же могутній, як могутньою булаб і творча та державна стихія в цього народу, колиб йому було вільно жити своїм життям відповідно до своєї природи та на приналежній йому землі. І невже й краще австрійським Полякам у колі численних чужих народів боронити своєї національности тим, що беруться водночас душити 4 міліони Українців? Чотири міліони людей, які в теперішніх обставинах моглиб їм бути гарними союзниками! Ну, — досі утішались Поляки в усіх сторонах Европи великими симпатіями, а часто й подивляли їх (за колишні повстання. О. Г.). Але тепер, коли Европою пошириться вістка, що Поляки, без огляду на свою боротьбу за волю та обєднання, гноблять слабший числом народ, тепер, кажу, і той подив для Поляків і симпатія для них певно промине. Так принайменше думаємо про це ми, які знаємо гаразд справу, і це нині наш суворий обовязок, обзнайомлювати з цією справою ввесь европейський загал. **Велика й непереможна нація Українців заслугує на те, щоб віднеслися до неї дружно всі свобідні народи. І чи в дні буденщини, чи в хвилі свят, коли то вони вечорами сидять собі обєднаними гуртками в себе, на землі своїх прадідів, та співають собі свої вражаючі пісні, хай тямлять Українці, що вони нині не самотні в світі, що світ чує їх гаразд. І хай знають вони, що їх скарги скріплюватимуть у нас наше співчуття для них, наше обурення на їх ворогів так дуже, аж стануть вони непоборні".**

Отак писав про нас і катів нашого народу великий поет Норвеґії тому чверть століття. Та проте — чи знайдемо тут хочби одно слово, яке нині не зберігалоб своєї слушности, і то з тричі тяжчою вагою, ніж колись? От чому треба нам такі голоси про нас і про нашу справу зберігати як своєрідні цінности в память народу.

Третій же голос Бєрнзона в нашій справі це доволі обширна стаття п. н. **„Поляки як гнобителі", — 1907 р.** — якої переклад я подам читачам „Свободи" іншим разом. А тут дозволю собі ще висловити мою щиру подяку панови **д-рови Космі Близнюкови,** одному з начальних урядовців Національної Бібліотеки у Відні, за надзвичайну ласкавість, з якою він зволив розшукати у згаданій бібліотеці всі потрібні мені до цеї праці матеріяли й віддати їх мені по моїй потребі до вжитку.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги в сумі $50 з фонду запомогового, котрі мені стали великою помічю у моїй слабости. Також дякую урядникам тов. Запорозька Січ, відділ 385 У. Н. Союза, за їх труд.

Павло Федорців,
Міннеаполіс, Мінн.

Д-р Володимир Ґалан,
Кмдт Батерії 5/4 У. Г. А.

ХРЕСТ ОГНЮ БАТЕРІЇ СМЕРТИ У. Г. А. 15 КВІТНЯ 1919 Р.

(Гармашам 4 Гарматнього Полку У. Г. А. на спомин).

(3)

Увесь четвертий полк поділено на три ґрупи: ґрупу „Північ" під командою сот. Аптера, якій підлягали батерії в Дублянах і Бруховичах, „Схід" з батеріями в Ляшках Мурованих і Сороках, підчинено прямо команді полку — тоді з осідком в Прусах — і ґрупу „Південь" під командою пор. Ґалана, якій підлягали батерії 1/4, 2/4, 3/4, і 5/4, розміщені в Підбірцях, Винниках і Чижках.

Кожда батерія мала призначені свої цілі і кождої ночі гармати батерій були звернені на головні точки, так, що ввесь терен боєвища четвертої бриґади, а головно залізничі дороги і проходи, день і ніч були під чуйним доглядом гарматних зірних стеж на Чортівській Скалі, Михайлівщині та Ляшках.

Визначніші цілі були числовані: Маєрівка 18, бровар 23, касарні біля бровару 22, стація Лисиничі 25, коршма Лисиничі 26, цвинтар 3, Червоні доми (Кривчиці) 6, горб 257 — 33, залізнича будка (до Борщович) 1 і 2, Знесіння 32, Кістярня 36, лісок біля горба 257 — 33.

Весна 1919 року.

Про весну 1919 року можнаб сказати найкраще словами Франка:

„Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Мов дівчина у вінку!"

І дійсно, вже з кінцем березня стаяв сніг (та лишив по собі страшну грязь у Підбірцях і Лисиничах), поля вкрилися зеленю, а на горбах Чортівської Скали зацвили перші весняні квітки.

Та в душі армії не було радости. Невдачі під Судовою Вишнею і Городком, вказували ясно, що наші сили маліють, ворог кріпшає і на цілому боєвищу бере ініціятиву в свої руки. Наша армія переходить знов в стан позиційної війни, в стан оборони. Стрільці ставлять нові і густіші дротяні загороди, копають і скріплюють оборонні рови та будують другу оборонну лінію.

Вертаючі з відпустки гармаші приносять нерадісні вістки про деморалізацію і незорґанізованість запілля... Боєвище 4 бриґади проходило з початком квітня так (після ориґінальної моєї мапи, рисованої на Чортівській Скалі):

З Пасік, до залізничої дороги Львів—Винники, біля ст. Маринівка, відтак лісом Чортківської Скали: перед цвинтарем в Лисиничах до горба 276. В тому місці був перетятий залізничий тор Львів—Підбірці. Дальше продовжувалася лінія до ліска в сторону Сорок аж до каналу і горба 239 і 237 (недалеко лісничівки). Тут були безперервні рови і дротяні загороди. З огляду на багнистий терен, дальше на північ були лише полеві застави, а саме: в Сороках напроти квоти 237 застава з машиновим крісом, друга застава з машиновим крісом при західнім кінці Сорок. Дальше на захід наші стежі висунулися вперед до Френелівки квота 244 і краєм ліска до квоти 266 біля Ляшок Мурованих, відтак дальше до Малехова і Михайлівщини та Брухович.

Ворожа лінія на цьому відтинку проходила так: від стації Лисиничі до містка на дорозі Лисиничі—коршма Кривчиці, цвинтар Кривчиці прямо на північ до залізночої будки, дальше на квоту 257, там лінія скручувалась на захід до Кістярні і Збоїск. Віддаль обох боєвих ліній була незначна і показуватись там днем не дуже було безпечно. Переглядаючи запілля 4 бриґади, можна легко запримітити, що бриґада мала два головні залізничі шляхи, які йшли в відмінних напрямках, та що праве крило бриґади в Сороках, Ляшках та Михайлівщині було відрізане від центра і лівого крила глибоким, непрохідним каналом та багнистою сіножатю, яка тягнеться від Кістярні майже прямо на схід. Таке розмежування бриґади мало той наслідок, що при першому ударі на 4 бриґаду, вона — силою ґеоґрафічних обставин, розпалась на дві частини і одна з них, відступаючи на Куровичі, стратила звязок з командою бриґади і мусіла творити хвилево нову команду для себе. Артилерія була в кращому положенню, бо всі батерії лівого крила і центра бриґади підлягали ґрупі „Південь", а тим задержували зцентралізовану команду, без огляду на це, кудиб не відступала команда полку.

Ворожі наступи.

Ворог чимраз живіше зачав непокоїти наші частини нічними нападами, панцирними поїздами, артилерією, літаками. Для боротьби з панцирними поїздами батерія 5/4 уставила одну австрійську гармату на піддашу хати при західнім кінці села Сороки, прямо в піхотній нашій лінії. Для піддержки нашої піхоти в Лисиничах таж батерія висуває 3. квітня другу австрійську гармату (під командою вістуна Поточного) в піхотну лінію в Лисиничах та скриває її при дорозі з Чортківської Скали на захід від села Лисиничі. Дня 12 квітня ворожий панцирний поїзд знову підїхав під наші позиції та обсипав огнем село Підбірці. Під огнем батерій поїзд зробив негайний відворот, та його ґранати запалили кілька хат, ранили тяжко 5 людей і гармаша батерії 5/4, Березюка.

На півночі йшли завзяті бої з нашим першим корпусом, а на півдні Третій Галицький Корпус відбивав ворожі наступи на наш фронт. Доходили вісти про якусь армію з Америки, чи з Франції, а все це не ворожило нічого доброго для нас.

13. квітня я одержав довірочний наказ полку:

4. Гарматний Полк. Довірочний Наказ ч. 8. Дня 13. квітня 1919 р.

1) Чету батерії 4/4 з Брухович перевести в район Лісничівка на північ від Гамульця;

2) Приготовити на всяку потребу нову позицію для батерії 3/4 (в Чижках);

3) Щадити амуніцію на відбиття дуже правдоподібного ворожого наступу.

Іде до ґрупи „Північ", Схід і Південь.

Лясковський, сотник.

За вірність: Ткачук, четар.

Це була перша ластівка надходячої бурі.

Після одержання цього приказу кінні вістуни батерії 5/4 рушили трухцем до Винник до санітарного референта забрати ліки і перевязочний матеріял та роздати їх батеріям ґрупи Південь...

Прорив фронту.

В ночі з 14 на 15. квітня я прокинувся. Чути глухий гуркіт. Що це? Кидають ручні ґранати? Знов тихо. Телефон жемчить: Команда? Що сталось?

„Піхота відступає з Лисинич у безладдю, вже зрівнялися з батерією".

Даю приказ: Здержати всю піхоту при батерії, кінні вістові розідуться по полях і завернуть утікачів. Чи є получення з розвідкою на Чортівській Скалі?

„Получення перерване. Телефонічна розвідка вже направляє. Перерване теж получення з Винниками. Остання відомість: батерія мала ранених і мусіла відступити".

„Вислати двох людей до Винник на лучбу, а двох вістових поїдуть зі мною до Лисинич. Команду батерії обіймає хор. Герман!"

Ми помчали до Лисинич. По дорозі стрічали стрільців з розбитого 12. куріня, селян, але ніхто не дав нам жаданої відповіди. Все перелякане відповідало: розбили! Але хто, яка ворожа сила, ніхто не знав. Полями ми рушили чвалом до Лисинич і там біля двора привитав нас град ворожих куль. Треба було зїхати в долину, оставити коні і одинцем підсуватися до ворожих позицій. Нам стало ясно, що ворог скористав з нічної мраки та нечайно напав на курінь, заняв Лисиничі, мабуть Чортівську Скалу та Винники і тому всюди царить така тиша.

Положення батерій у Підбірцях незавидне. Коли Винники заняті, нема для нас дороги до відступу, хіба по залізничім шляху до Борщович. Але і це загрожена дорога, бо коли ворог зробить сильний бічний наступ з Винник, ми пропавші, бо довго оборонятися від наступу піхоти не зможемо. В додатку батерія дала в дарунку нашій піхоті (XII. куріневи) машиновий кріс, який я привіз зі Золочева, і він теж пропав для нас... Крім цього ворог держить Чортівську Скалу і бачить звідтам наші батерії як на долоні, та може їх знищити своїм огнем.

Вертаючись до батерії, ми запримітили, що горби були вже обсаджені розбитками нашої піхоти, а гармаші батерії 5/4 і 1/4 обсадили своїми силами лінію від Винник, лишивши при гарматах тільки найконечнішу обслугу.

Для злуки з піхотою хор. Герман і хор. Еліяшевський роблять телефонічні получення та заганяються при цьому аж в Лисиничі, щоби відбити залишену там гармату. Ворожі стежі тікають. Наша розвідка тягне гармату руками до своїх, та, стративши двох людей раненими, нищить гармату та в час відходить до своїх, бо стежа доносить наступ на Підбірці: „Ворог готується до наступу з лисинецького двора та попри залізничий насип".

(Конець буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

14.

Братство св. Йосафата, відділ 217 У. Н. Союза, представляє такі проєкти:

1. Щоби конвенція відбувалась що 6 років, а не що 4 роки, та щоби фонд конвенційний можна знижити з 5 центів на 3 центи.

2. Фонд запомоговий знижити з 8 центів на 5 центів. Тут треба обмежити допомоги тільки для конче потребуючих, а не так, як було досі.

3. На місце теперішнього діточого журналу видавати раз на тиждень зі „Свободою" в англійській мові, або раз на тиждень осібне видання для дітей.

4. З огляду на це, що наша організація поступила в асекураційнім ділі так далеко, що приняла пляни модерних родів обезпечення, проєктуємо, щоби головна будуча Екзекутива постійно працювала в головній канцелярії.

5. Чому головна екзекутива повинна працювати в головній канцелярії?

Тому, що приняті модерні роди обезпечення У. Н. Союзом будуть вимагати від будучої екзекутиви, щоби ті роди обезпечення не були лише на папері, але щоби їх поширити якнайбільше між теперішними членами, таксамо й між нашою молодою ґенерацією, про котру У. Н. Союз повинен старатися.

6. Задачею будучої головної екзекутиви й повинністю буде те, щоби та будуча екзекутива помагала місцевим урядникам по відділах поширювати знання й користи, які члени будуть мати в У. Н. Союзі.

7. Буджет головної екзекутиви повинен бути так розложений, щоби не виносив більше як досі.

8. Проєктуємо, щоби Конвенція поручила будучій екзекутиві У. Н. Союза, щоби постаралась для членів Молодечого Департаменту кляси I. при переході до повнолітних членів о відповідний кредит на рахунок нової грамоти.

9. Проєктуємо, щоби місцевих відділових секретарів У. Н. Союза винагороджувати за їх працю.

10. Думаємо, що в теперішнім часі папір на видання „Свободи" дешевший, тому проєктуємо, щоби видавати орган у більшім обемі, від 6 до 8 сторін.

11. Пропонуємо, щоби тим членам, котрі затягають позичку в У. Н. Союзі, щоби можливо їм зменшити відсотки з 6 на 3, або на 4% проценти.

12. Проєктуємо, щоби члени У. Н. Союза діставали календар раз у році безплатно.

13. Щоби головна канцелярія оплачувала всю кореспонденцію відділів з головної каси У. Н. Союза.

14. Проєктуємо, щоби будуча головна екзекутива У. Н. Сої за, коли матиме на будуче які справи судові, оголошувала, які це були справи і з ким та скільки забрав адвокат. Такі справи мають бути оголошувані в органі „Свобода" разом з річним справозданням.

Зміна статута:

§ 12. має бути цілий поправлений. Замість „особа" має бути „член".

§ 13. має бути поправлений таксамо. Замість „особа" має бути „член", з додатком, котрий член вніс би скаргу до суду проти У. Н. Союза, не може бути делегатом на конвенцію У. Н. Союза, ані урядником відділу.

§ 21. має бути поправлений: замість „особа" має бути „член".

§ 23. Додаток: кождий підвладний відділ, котрий має не менше як 25 членів у часі проголошення конвенції.

§ 68. Додаток: коли головний уряд У. Н. Союза уважає, що головний урядник провинився й шкодить У. Н. Союзові, такого урядника покарати, або цілком виключити з уряду У. Н. Союза.

§ 80. Проєктуємо, щоби справоздання головного уряду У. Н. Союза піврічне й річне, були оголошувані в „Свободі" не пізніше як до 30 днів по засіданню.

§ 108. Пропонуємо, щоби замість 10 уло 12 радних.

§ 109. Додаток: кождий Головний Урядник У. Н. Союза повинен здавати справоздання зі свого урядовання на кождім засіданню, а таксамо на конвенції.

§ 111. не був виконаний приписами статута головною екзекутивою.

§ 146. Головні урядники У. Н. Союза, як секретарі, менаджер „Свободи" й інші, не мають побирати цілої денної дієти, тільки половину і подорож, бо вони мають відповідну місячну платню. До повної дієти і подорожі мають право головний предсідатель, касієр і інші урядники У. Н. Союза на всіх засіданнях і на конвенції, бо вони не мають відповідної місячної платні.

§ 473. Проєктуємо, щоби його цілком вичеркнути, бо в теперішних родах обезпечення він цілком не надається.

За уряд Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Со. в Рочестер, Н. Й.:

Мих. Бінашевський, предс.
Яким Дмитрів касієр,
Андрій Іванів, секретар,
Василь Луцишин, делеґат.

—o—

15.

Члени відділу 301 У. Н. Союза в Шікаго, Ілл., ухвалили на своїм звичайнім мітинґу отсі точки до проєкту на слідуючу конвенцію:

1. Кождий член У. Н. Союза, хорий і нездібний до праці через два місяці в році, має дістати запомогу з фонду запомогового, а члени хорі менше як два місяці з каси відділу.

2. Сиротинець і захист для старців. На цей фонд кождий член У. Н. Союза має дати одного доляра, як Різдвяний дар кождого року.

3. Фонд народний, половину з того на поміч до рідного краю, другу половину на поміч нашим дітям, котрі є членами У. Н. Союза, а котрі підуть до американських вищих шкіл.

4. З фонду конвенційного взяти один процент на фонд Сиротинця і захисту для старців. Дієта делеґатів має бути зменшена.

5. Конвенція У. Н. Союза має відбуватися раз на чотири роки. Кождий відділ У. Н. Союза, котрий має 50 членів і більше, висилає на конвенцію тільки одного делеґата, а на кождих 50 членів один голос і т. д.

6. Головний уряд У. Н. Союза має складатися: предсідатель, заступник предсідателя, двох секретарів, касієр, трох членів, яко контрольна комісія, десять радних після стейтів, а на кожді дві тисячі членів один радний.

7. Відділи менші як з 50 членів, мусять злучитися в один відділ з своєї місцевости.

8. Часопис „Свобода". Має бути один редактор і трох членів, як редакційний комітет. Має бути більше наукових статтей, а зате менше оголошень. Календар У. Н. Союза для всіх членів має бути даром.

9. Всі діти члени У. Н. Союза, обидвох кляс, в часі їх переходу до повнолітних членів мають отримати якусь суму грошей з фонду молодечого відділу, як нагороду на покриття однорічної вкладки до У. Н. Союза.

10. Злука всіх українських запомогових орґанізацій в один Український Союз тут в Америці, а принаймні злука отсих двох Союзів, то є: У. Н. Союза і У. Р. Союза.

11. Увесь маєток в грошах У. Н. Союза має бути ульокований в американських державних фінансових установах.

Никола Николишин, делеґат відділу 301 У. Н. С.;
Кирило Січевський, предс.;
Прокіп Заремба, касієр;
П. Підлісний, секретар.

ВСІ СВІДОМІ УКРАЇНЦІ НА КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

МАЛО СВОЄ РІДНЕ ЛЮБИТИ, ТРЕБА ЙОГО ЗНАТИ!

Пізнайте свій Нарід та свою стару Батьківщину!

За 30 долярів платних ратами протягом 18 місяців, кождий дістане повний курс **українознавства** зпід пера найвизначніших наших учених, а простудіювавши його, також **диплому.**

Програма курсів така: **Українська мова, Історія України, Історія українського письменства, Українська культура, Фізична географія України, Економічна географія України, Історія українських громадських рухів XX століття, Соціографія й Націольогія.**

Підручники курсів будуть прикрасою та найцінніщим скарбом кожної родинної книгозбірні.

Старші й молодші без ріжниці освітного цензу можуть студіювати на курсах. Студії листовні. Школа приходить до Вашої хати. Лекції висилається постуово зошитами відразу по одержанні першої рати.

Подання й першу рату 1 долярів та три світлини засилайте на адресу:

Ukrajinska Hospodarska Akademie,
Podebrady, Czechoslovakia,
Europe.

РІК ВЯЗНИЦІ ЗА „КАМЕНЯРІВ" ФРАНКА.

В окружнім суді у Бережанах відбулася 20. березня розправа проти громадянина з Вибудова, пов. Бережани, Івана Штабилюка, обвинуваченого у злочині з арт. 154 §2 к. к. Злочину того, як каже акт обвинувачення, допустився обвинувачений тим, що будучи 12. липня 1932 р. у Плотичі на посвяченні читальняного й кооперативного дому, виголосив як делеґат читальні і „Лугу" з Вибудова привіт, у якім підбурював присутних проти Польщі і закликав „скинути польське ярмо". Підсудний, 32-літний інтелігентний господар, голова місцевого „Лугу" і бувший кандидат на посла з листи УНДО, заявив на розправі, що свою коротку промову виголосив згідно з програмою, затвердженою старовством, при чому зацитував уривки поеми Франка „Каменярі", коли то постерунковий перервав його промову.

Після переслухання свідків промовляв прокуратор та оборонці д-р В. Бемко і д-р М. Західний, що домагалися поставлення евентуального питання з арт. 170 к. к., якого трибунал не допустив. Опісля лава присяглих потвердила 9 голосами поставлене трибуналом питання з арт. 154 §2, на основі чого трибунал засудив підсудного на 1 рік вязниці. Половину кари, себто 6 місяців, подарували підсудному на основі амнестії, а в другу вфахували слідчий арешт від 13. березня ц. р., так, що він має сидіти 5 місяців і 21 днів. Внесок оборони, щоби підсудного випустити тимчасом на волю, трибунал відкинув, тому Іван Штабилюк почав відсиджувати далі наложену на нього кару.

ЛІҐОЛІҐО ТА ГРОШІ

(За Сильвестром Пепером).

Ліґоліґо тузeмець Сендвічських островів, Канакієць. Шкіра його мідяно-брунатна, очі темні, великі. Говорить ломаною англійщиною, подекуди читає газету, має шестеро дітей і третю жінку, а живе в деревляній хаті на краю міста Гонолюлю. Там зачинаються поля. Ростуть там ананаси та цукрова троща, а сонце шкварить увесь рік. Ліґоліґо ще ніколи не мав на собі пласща проти холоду.

Ліґоліґові діти ходять до народної школи, вчаться рахувати й писати, оповідають йому часом дещо про Джорджа Вашинґтона, про свободу, про зоряний прапор і вояків, які виборювали для світа демократію. Він пережив те, як Гонолюлю стало великим містом, як будували залізницю, як повставали великі фабрики та школи тай як усе більше й більше людей приходило до його батьківщини. Він усе дивувався трохи цьому, похитував головою та спльовував і прийняв усі зміни наче теплий дощ.

Жінка варила для нього тягісте „пої" з корінців, у свята їв печене порося, сирі риби, а часом теж, дуже потайки жував і бетель (листя пальми арека з перцем і вапном). Його діти вживали щіточок до зубів, зуби полокали зубною водою. Говорили йому, що він теж мусить собі чистити зуби, це конечне. Та Ліґоліґо сміявся лише з того й похитував головою.

Ліґоліґо працює у ковбасні пана Костельо вже пятнацять літ, а сонце своєї гарної батьківщини бачить лише у суботу вечором і в неділю. Це здається йому все в порядку. Він знає, що мусить працювати, коли хоче їсти. Навіть пан Костельо працює, а він багатий. Часом він буває тут уже перед пятою годиною і тоді вважає, чи хто не спізнився. А тепер уже пан Костельо справив собі теж контрольний годинник, бо не хоче що ранку вставати так вчасно.

Та це все не всилі Ліґоліґа вивести з рівноваги. Він не ломить собі голови чудами електрики, а поступ техніки вглядає йому самозрозумілим. Він навіть любить нововведені машини та думає, що давніше праця була багато тяжча, коли то все треба було робити руками. Може всі ті річи приймати спокійно, бо в глибині душі знає, що брунатні люди більші чарівники ніж білі. Він знає, як можна вспокоїти Пеле, богиню вогню, яка живе в Кіляеа і з розпростертими пальцями нераз пролетить понад крайною та нищить живо. Він знає, що їй мусять приносити в жертву живі поросята і цвіти, які треба стинати, поки ще на них є ранішня роса. Знає, що треба підспівувати жертвенну пісню, коли йдеться на цю гору, щоби богиню вблагати.

Що дня їде стріткарою, а в його хаті є електричне світло, одначе в силу жертви він вірить і насміхається з розумних білих, які тому глумляться з нього. Колиж котре з його дітей захворіє тяжко, коли білі лікарі не мають уже надії, тоді Ліґоліґо їде до старого медицинмена-земляка та приносить йому дарунок, щоби він удзоровив дитину. Він вірить у це й знає, що цей чарівник уміє теж вимолити смерть для людей і звірят. Білі, щоправда, заборонили такі молитви, одначе Ліґоліґо знає, що вони все ще живі. Він вірить у всесильність чарів і всяка наука й техніка не всилі зломити в нього цю віру.

Та Ліґоліґо знає теж, що білі вміють чарувати. Він не розуміє, чому білі забороняють тубильцям їхні чари а для своїх чарів будують великі святині. Що дня, як вертається з роботи, мусить переходити попри святиню білого чарівника. Самого чарівника він іще ніколи не бачив і відчуває перед ним якийсь дивний страх.

У суботу виплата, тоді Ліґоліґо дістає свої гроші. І кожної суботи, як дістане гроші, йде до білого чарівника до його святині. Тоді має книжечку, в якій є чарівницькі формулки. Ця книжечка то велика тайна його життя. Ця книжка то одинокий предмет у його хаті, який Ліґоліґо замикає на ключ. Там у тій книжечці є лише числа та підписи, та це саме є ця таємнича мова чарівника. Таку мову розуміють лише сторожі святині, як Ліґоліґо називає службовців банку, і він вірить їм. Він не знає, що значить пять процентів; знає лише, що як занесе сто долярів до святині, то за рік із того буде 105 долярів і на тих пять долярів він не потребує працювати! Їх дістає Ліґоліґо в дарунку. За ті гроші може собі купувати поросята й риби або теж барилочку „окулего" та з приятелями уладити собі „люав".

Це чари, яких Ліґоліґо не розуміє: навмпере мусить він працювати на свої гроші, потім ті гроші дає білим, а вони віддають йому більше, ніж дістали від нього. Він щадить гроші, а потім гроші дальше щадяться без нього. Його діти кажуть, що то ніякі чари. На торговлі ріжними товарами Ліґоліґо розуміється, одначе торговля грішми це чари, яких він не всилі зрозуміти. А вже ті чари закріпилися в його душі, заволоділи ним. Ліґоліґо бив уже свою жінку, бо вона на господарку видае забагато грошей. Бо гроші, за які дістаємо лише товари, це ніщо. Вони не ліпші від поросяти або капелюха, який можна виміняти за риби. Тоді нема ніяких чарів, а Ліґоліґо любить тепер чари „гаолів".

Він працює й гарує в брудній ковбасні, а запаху нагнів зіпсованого мяса вже навіть не чує. По дванацять годин денно вже довгі літа, а як багато нащадить, то буде триста долярів. Ліґоліґо піддався чарам білих. Тому сто літ він був би так фільософував: „Овочем „папая" я можу напхати собі живіт або виміняти на риж. Це доре". Сьогодні він каже: „Овоч „папая" я можу зїсти, тоді його нема. А один доляр я можу занести до святині, а там з того за кілька літ буде два доляри. Це ліпше".

Так думає Ліґоліґо про гроші, в яких є великі чари.

Незвичайна слава.

Проспектуючий поет: — Чи ви дістали вже яку опінію публики про мої поезії?

Видавець: — Так! Один чоловік, який пишеться таксамо як ви, заходив до нас і домагався помістити заяву, що він не є автором ваших поезій.

—o—

Що то значить?

— Мені снилося минулої ночі, що я тобі освідчився. Щоб це мало означати?

— Це значить, що в тебе є більше розуму, коли спиш, ніж тоді, коли проснешся.

—o—

— Чи ваша жінка слухає вас?

— Самособою, як я скажу їй: „роби собі, що хочеш!", то вона робить це.

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЖИВІ ПОКІЙНИКИ або Дружина з того світу, комедія на 3 дії, Конич-Лисенко, 4 мужчин і 2 женщини	35 ц.
АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин	35 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка	25 ц.
БЛУДНИЙ СИН, сценічна картина в 3 діях, Михайло Приймак, 11 мужчин і 2 женщини	35 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5)	15 ц.
КОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16)	35 ц.
ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11)	35 ц.
СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб	15 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб)	25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., **(P. O. Box 346)** **JERSEY CITY, N. J.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Український Павільон.

Українська Виставова Корпорація, через ріжні причини технічної натури, рішила зрезигнувати з місця на Виставовім Острові, на якім перше малося на думці будувати Павільон.

Український Павільон повстане в сусідстві з „Транспортейшен Билдинг", на головнім виставовім терені, коло озера Мішіген, недалеко від стації цепелінів. Під ріжними оглядами, фахові признали це місце за краще від попереднього.

Українські архитекти й артисти горячково працюють над викінченням ріжних подробиць зверхнього вигляду Павільону, порозумівають з будівничими щодо незнаних їм, ще нових, властивостей українського стилю. Пороблено заходи, щоб уся будова Павільону була якнайбільше ділом рук українських, не лише щодо фінансування, але також щодо виконання артистичного і технічного; щоби робітники і майстри при будові, архитекти й інжинери були, коли не виключно, то майже виключно Українці.

Одночасно з будовою Павільону, від хвилі, як повстання власного українського будинку на Виставі стало в засаді доконаним фактом, приложилося подвійну енергію до негайного спровадження експонатів з краю, з Чехословаччини, Аргентини та інших більших осередків українського населення.

Вже вислалося на цю ціль більші суми гроша до Краю і Подєбрад, бо експонати повинні бути в Шікаґо ще заздалегідь, з огляду на гострі приписи Головної Управи Вистави як і американського цлового уряду.

Кожда з цих точок, як і не згадана ще досі справа стилевого удекорування стін у середині Павільону, вимагає грошей, грошей і ще раз грошей.

Треба признати, що все наше суспільство чимраз то живіше відзивається до справи, що збірки, назагал, ідуть дуже успішно, що за останні часи вібралося малими датками коло 3,000 долярів, що багато грошей ще є на руках, по місцевих комітетах, яких іще не переслано до каси Української Виставової Корпорації.

Однак мусимо також не забувати, що те, що зроблено, є лиш першим кроком і більше нічого; першим кроком, який нам дав змогу розпочати будову. А требаж її ще й докінчити. Треба також, як уже говорилося, подбати і про те, щоби було що виставити в Павільоні!

На саме приблизне виконання цілої величезної виставової задачі потрібно мінімальної суми 20,000 долярів, з якої на руках є лише частка.

Тому просимо всіх і кожного зокрема взятися дійсно одностайно до найенергічнішої піддержки цеї великої всенародньої справи. Присилати кожну, хочби й найменшу жертву негайно до каси Виставової Корпорації. Подавати лісти жертводавців, які, в міру сил, будемо подавати в пресі і впишемо до окремої Пропамятної Книги з Вистави. Памятаймо, що Вистава є виїмковою, може в своїм роді одинокою нагодою познайомити культурний світ з нашим Краєм, нашим народом і з його пишними здобутками на полі культури. Що з Вистави буде користь кождій нашій інституції тут і в Старім Краю, що посередно, а нераз і безпосередно, з неї зискає і кождий Українець особисто.

УКРАЇНСЬКА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО:

Д-р М. Сіминович, голова;
Ст. Куропась, секретар.

—o—

ASTORIA, L. I.

Ukrainian Democratic Club Organized.

At the opening meeting sponsored by the Ukrainian National Associaiton of Astoria, at the Bohemian Hall, 29-19 Woolsey Avenue, Astoria, Sunday, April 2, 1933, a Ukrainian Democratic Club was organized. Among the guest-speakers were Mr. Michael Piznak, President of the United Democratic Councils of New York New York State; Mr. Roydyk, Secretary of the Ukrainian Democratic Clubs of New York City, and Mr. Bardok, the Organizer and President of the Ukrainian and American Democratic Club of Brooklyn.

Forty one members enlisted and chose their executives: President—Mr. Michael Gallon; Vice President—Mr. John Safka; Secretary—Mr. Walter Cherwatiuk; Junior Secretary—Mr. William Senenko; Financial Secretary—Mr. Stanley Krywen; Treasurer—Mr. John Sydor; Directors: Mr. Roydyk, Mr. Wasylik, Mr. Burdyga; Comptrolers: Mr. Kubaryk, Mr. Styronowski, Mr. Halatan.

William Senenko,
Junior Secretary.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

HUNGER IN THE UKRAINE.

Private Correspondence Indicates Serious Conditions.

To the Editor of The New York Times:

I note the denial of the starvation of those in the Ukraine, North Caucasus and Lower Volga regions by your correspondent Walter Duranty, in this morning's issue of The Times.

Private letters from persons in these regions indicate that thousands have already died and more are dying of starvation.

The people who write such pathetic letters are not looking for help, because it cannot reach them. Money cannot reach them, and if it does they receive only half of what they sign for. Receipt of help from America only gets them into trouble with the Cheka. Most of the letters I have seen end thus: "If you do not hear from us again, you can be sure we are not alive. We are either getting it for this letter, or we are through. The agony of living and dying of hunger is so painful and so long. What torture it is to live in hunger and know you are dying slowly of hunger."

The Soviet Government is repeating the deeds of 1921, when the famine situation was not known until it was too late to help those five millions in the Ukraine who died of starvation just on account of false information. H. H. Fisher tells us of this in the book "Famine in Soviet Russia, 1919-1923," when he writes: "The Moscow Government failed to bring the Ukrainian situation to the kowledge of the A. R. A."

Katherine E. Schutock,
Jackson Heights, N. Y.,
March 31, 1933.

(The New York Times,"
April 6, 1933).

—o—

UKRAINIAN WOMEN HAVE FIRST FORMAL MEETING.

A concert, a supper and a program of speeches marked the first formal meeting of the newly-organized Branch 49, League of Ukrainian Women of America, in Ukrainian hall, 448 Elk street, Sunday evening.

The concert was given by the Ukrainian chorus, "Banduryst," and the women's chorus of the branch. The Rev. Stephen Musiychuk, pastor of St. Mary's Ukrainian Orthodox church, directed the singers.

The supper followed the concert. Speakers were Miss Ada Bess of the International institute; Father Musiychuk, John Disyk, George Baran and George Gura, who was toastmaster. Mr. Baran presented a bouquet of flowers to Mrs. Myroslava Musiychuk, president of the branch, on behalf of the Men's club of St. Mary's parish. Other officers of branch are: Mrs. Mary Burshtynsky, vice president; Mrs. Mary Kinal, recording secretary; Mrs. Mary Hrad, financial secretary; Mrs. Sophie Gut, treasurer; Mrs. Anna Kachor, organizer; and Mrs. Julia Kuzina and Mrs. Anna Baran, members of the executive committee. The branch has about 120 members.

(Buffalo Evening News,
April 3, 1933).

Добра крамниця.

— Ти знаєш — я бачив у Москві велику, кілька поверхову крамницю, яку обслугує лиш один чоловік...

— Як же так?

— Стоїть копо вхідних дверей, питає покупців, чого вони хочуть, і на кожне жадання відповідає: „Нема".

The Sport Whirl.

NEWARK, N. J.

The Sports in the Ukrainian Sitch A. A.

The Ukrainian Sitch Athletic Association has been represented with basketball and baseball teams. Their 1931 baseball team was recognized to be the one of the strongest teams in the state of New Jersey.

Among their victims, in 1932, were numbered the St. Benedicts C.C., Newark Falkons and the St. Peters C.C.

In 1931, the Sitch basketball theam won the Newark Municipal League Championship. Their out-of-town games took them to Perth Amboy and Carteret, when they defeated powerful Ukrainian teams. The Sitch were not represented in 1932 as many of their members were engaged otherwise.

Two of the former Sitch players, representing South Side High School, were selected on the New Jersey High School All-State team.

The Sitch is now ready to start the coming beseball season with a strong semi-professional team. They are anxious to book any Ukrainian baseball teams in New Jersey, New York, Connecticut or Pensylvania.

If possible, the Sitch is willing to form a Ukrainian League, providing they can get six or eight teams to play. Mr. Wm. Choma, 27 Jacobus St., Maplewood, N. J., has offered a silver loving cup as a prize to the winner of the League.

Any Ukrainian team interested in this manner can communicate with the Sitch by corresponding with Mr. John Medynski, 229 Springfield Ave., Newark, N. J., c/oUkrainian Sitch Athletic Association.

John Medynski, Manager.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ДІЙСНІСТЬ.

Пашпорт.

Кореспондент „Кельнише Цайтунг" (з 16. березня ц. р.) цитує Малу Совітську Енциклопедію, том 6, стор. 342: „Пашпорт. Спеціяльний документ для доказу індентичности і права на видалення особи з її постійного місця замешкання. Система пашпорту була найсильнішим середником поліційного й політичного гніту в так званій **поліційній державі** (гляди там). Ця система існувала в передреволюційній Росії. **Особливо гнітучою була ця система для працюючих мас** і вкінці показалася теж шкідливою для цивільної комунікації в міщанській державі, так, що вже вона цю систему усувала або лагіднила. **Совітське право не знає жадної пашпортової системи** і т. д. (Підкреслення Ред.)

Поліційна держава.

В цій самій енциклопедії на стр. 683 читаємо:

„Поліційна держава. Форма абсолютизму, яка панувала в Европі від половини 17. до початків 19. століття. Повстала вона в боротьбі міщанства проти шляхти, а відріклися її, як лише зломано силу шляхти і поліційна держава стала перешкодою для розвитку продуктивних сил і свобідного творення капіталістів. Характеристичними для поліційної держави були гостра контроля уряду та поліції в усіх ділянках життя, унеможливлення участи горожан в управі державою, підчинення і розвиток широко поширеного бюрократизму..."

Тепер, коли пашпортова система загостила до СРСР, треба негайно змінити Енциклопедію. В противнім випадку кождий читач пізнає, що він живе не в 20, але в 17, чи 18-му столітті. А тоді ще важче пекономити буде горожанина СРСР, що пятилітка пережене Америку, чи, що за 5 літ зробить 2 століття. Вкінці, як переконати тепер „працюючі маси", що система пашпорту не є для них гнітуча?

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЛЕЙНС ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в понеділок, 17 квітня, в годині 6-тій вечір, в гали М. Негребецького, 84 Н. Рівер ул., з причини тої, що в неділю припадає Великдень. Проситься, щоби кождий член відділу був присутний, бо є важні справи до полагодження. — С. Карбовничак, пр.; П. Кривий, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори і заразом квартальні не відбудуться в пятницю як звичайно, але відбудуться у вівторок, 18 квітня, в годині 7.30 ввечір, під ч. 72 Моріс ул. На ті збори є обовязані всі члени прибути, бо є дуже важні справи до полагодження, на що відділовий уряд сам не може рішатись. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в портивнім разі будуть суспендовані. Ті члени, котрі вже виміняли свої грамоти, отримають нові грамоти на цім мітінгу. — Т. Наконечний, секр.

ГЕМПСТЕД, Н. Й. Тов. Укр. Запорозька Січ, від. 327, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 14 квітня, в Народнім Домі, точно в годині 7.30 ввечір. Проситься членів прийти на означений час і вирівнати свої місячні вкладки. Довгуючий поверх 3 місяці члени коли не явиться на цей мітінг, буде суспендований Також кождий урядник має бути на цім мітінгу, бо є дуже пекуча справа до полагодження. Не явившийся урядник чи члени підлягає карі 50 ц. Проситься членів записувати свої діти в члени У. Н. Союза. — Й. Душенчук, Т. Багрій, І. Гречюк.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83 ,повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що через літню пору від квітня до вересня мітинги будуть відбуватись в суботу. Цей мітінг відбудеться в суботу, 15 квітня, в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі, 847 Норт Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо справи до полагодженя. Члени, котрі переписались па нову систему, одержуть на мітінгу нові грамоти. Члени, котрі хочуть переписатись до нового роду обезпечення, хай принесуть на мітінг свої старі грамоти. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — Р. Карбівник, предс.; П. Семків, кас.; Ілько Савчин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 15-го квітня, в годині 7-мій ввечір, в домі Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінг на означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів уряд просить прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть,суспендовані цего місяця. Члени, котрі хотять виміняти свої грамоти, нехай принесуть свої старі грамоти на мітінг і підпишуть аплікацію. — Іван оСрока, Еих., предс.; Яким Шкрібенець, кас.; Олекса Дюрка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний і квартальний мітінг відбудеться в суботу, 15 квітня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-то вул. Проситься членів, котрі ще не змінили своїх грамоти, принести з собою старі грамоти. Довгуючі члени коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. Проситься членів конче прибути, бо є важні справи до вирішення. — П. Боднар, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг змінено з великодної суботи на суботу, 22 квітня, в годині 8-мій ввечір, в галі Укр. Прав. Церкви, 179 Корт ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Напоминається членів, щоб собі не легковажили і не чекали з вкладками до послідного дня в місяци. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів, що з причини свят Воскр. Христового мітінг відложено з 16 квітня на неділю, 23 квітня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній при 4-тій улиці. Проситься членів прибути на цей мітінг, бо будеться ухвалювати проєкта на конвенцію. Напоминається тих членів, котрі не всилі дальше платити вкладок, щоби виміняли свої старі грамоти на нові, на котрі будуть могли затягнути позичку на заплачення вкладок. — Микола Лубоцький, предс.; Іван Терлецький, кас.; Михайло Колодруб, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 61, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться 23 квітня. Проситься членів зійтись і радити над проєктами на конвенцію. То залежить на вас члени і для вашого добра, коли ухвалите якийсь добрий проект для добра всіх членів і цілої організації. Члени, котрі подались о позичку, мають прийти, обрахуватися і вирівнати свій довг. Відділ буде засилати однорічну вкладку за тих членів, котрі подались о позичку. — А. Скубяк, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23 квітня, в годині 1-ій пополудни. Збори відложено о тиждень з причини свят Воскр. Христ. Проситься членів прибути на збори і заплатити свою місячну вкладку, бо відділова каса не має грошей засилати за довгуючих членів, бо гроші заморожені в банку. Кождий незаплатившій член буде суспендований. Проситься членів приносити старі грамоти і вимінювати на новий рід обезпечення. — Іл. Гурин, предс.; О. Цепко, кас.; П. Славич, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 23 квітня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон Гал, ч. салі 4, 2-гий поверх, на Норт Вайомінг ул. Всі члени мають прибути, бо будеться вести дискусію над проєктами. Проєктодавці повинні виписати свої проєкти на папери і прочитати для присутних. Члени, котрі хотілиб піддержати ті проєкти, що вже були подані в Свободі з інших відділів, мають принести з собою те число часопису, в котрім є згаданий проєкт. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівнали свої залеглости, інакше будуть суспендовані. — С. Гнінянський, рек. секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274, повідомляє своїх членів і члениць, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 23 квітня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали укр. прав. церкви, 1915 Росил ул. Всі члени мають явитись на мітінгу та вирівнати залеглі довги. Зміна мітінгу виімкова в квітні з причини свят. Хто з членів хоче виміняти свою грамоту, нехай принесе стару грамоту на цей мітінг. — Яків Петричкович, предс.; Луць Максимич, кас. Теодор Сенедяк, секр.

СЛИКВІЛ, ПА. Відділ 126 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 23 квітня, в годині 2-гій пополудни, в парохіяльній гали. Проситься всіх членів і члениць явитись на збори, бо будемо ухвалювати проєкти на конвенцію. Члени, котрі виміняли свої грамоти, щоб були приготовані платити вкладки після нової системи. Члени котрі бажають виміняти свої старі грамоти, нехай принесуть їх на збори. Члени котрі не заплатять своїх вкладок в квітні, будуть суспендовані, бо гроші, які були, всі заморожені в банках, і тому відділ не може ані за одного члена заплатити. — Іван Пендлишак, предс.; Петро Мачужак, кас.; Гр. Дидів, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться 23 квітня в гали церковній. Проситься всіх членів прибути, а довгуючих проситься вирівнати залеглости, бо в касі нема грошей. Котрий член не заплатить в квітні свого довгу, буде суспендований. — Уряд Тов.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(20)

Тарзан дивився з якою зручністю малпи билися з тигром. Вони кидали на нього своїми короткими киями, стараючись уже влучити його зпереду по голові. Тигр злочатку дуже жваво кидався вперед, стараючись відбити від себе кождий кий, але нарешті стомився й трохи запоморочився від кількох зручних ударів. Малпи хоробро злазили з дерев й підкрадалися до тигра, звичайно ззаду, щоби знову дістати до своїх рук свої киї.

Нарешті тигр не витримав. Скрівавлений , добре побитий, він почав відходити назад ціль за цілем. Потім, уже недалеко від густих кущів, він швидко обернувся й кинувся, що було сили, тікати. Покинувши свою поживу, буйвола, тигр зник геть у кущах, а малпи заходилися ділити між собою буйвола. Потім вони знову приналнали той шнур, яким був спійманий Тарзан, і рушили в дорогу, ведучи з собою Тарзана. Тут він спостеріґав їх вдачу й звичаї.

Вони мало чим ріжнилися від африканських горилів, але очевидно були значно розумніші й розвиненні. Вони більше наближалися до людей, ніж їх африканські брати. Після довшого переходу вони дійшли до величезного старого дерева, що було спорохнявіле в середині. Воно лежало впоперек на великій полянї. Одна з малп підійшла до нього й почала вибивати києм по нім: раз, раз, раз-два-три. Отак вона зробила кілька разів, а потім лягла на землю.

Лежачи на землі, малпа прислухувалася, чи нема відповіди. Нарешті схопилася на ноги й сказала, що вже є відповідь. Усі малпи почали розсідатися на деревах. Тарзан не міг сам вилізти на дерево, бо йому були звязані руки за спиною. Дві дужі малпи взяли його під руки й посадили на гиляці поміж собою. „Я не є ваш ворог. Розвяжіть мені руки", сказав Тарзан. Тоді натажок наказав розвязати Тарзанови руки, але проти цього запротестувала одна з малп,